

KYPROS 25.11.-2.12.2011

JORMA TENOVUO

Perjantaina 25.11.2011 lähdimme Outin kanssa viikon loma-, lintu- ja kuvausreissulle Kyprokselle. Aiempi suunnitelmamme Kap Verdestä muuttui noin kuukausi sitten Kyprokseksi - uusi kohde meille molemmille tämäkin. Lintujen muuttokausi alkaa täälläkin olla ohi mutta koetetaan jotain mukavaa silti löytää. Lähtö tapahtui tällä kertaa Turun lentoasemalta, josta starttasimme kello 06.40 kohti Kööpenhaminaa, sieltä Ateenaan ja Ateenasta Olympic Airwaysin koneella Kyprokselle Larnacaan. Matka meni ihan ok ja likimain aikataulussa, Larnacaan laskeuduttiin illansuussa klo 17.50. Laukutkin saapuivat perille ja etukäteen varattu vuokra-auto (Nissan Tiida) odotti kentän parkissa. Sitten vaan pilkkopimeässä sompaamaan vasemmanpuoleiseen liikenteeseen! Onneksi jo melkein lentokentältä alkoi moottoritie, jota pyyhälsimme n. 135 kilometriä Pafokseen, josta löytyi pienellä hakemisella varaamamme majapaikka Hotelli Dionysoksesta (305). Iltapala nautittiin vielä ennen ansaittuja yöunia - tosin pieni takaisku koettiin illalla kun paikallinen orni Dan Rhoads soitti sairastuneensa eikä pääsisikään huomenna näyttämään meille parhaita paikkoja täällä lounaisessa Kyproksessa. Ei siinä mitään, yritetään pärjätä itse...

PAFOKSEN SATAMAA

Lauantai 26.11.2011 oli kaunis ja lähes koko ajan aurinkoinen päivä, lämpöä 20 astetta varjossa ja tuuli oli heikko. Tosi leppoisa retkikeli. Aamiaisen jälkeen ajeltiin läheisen Pafosin majakan rantaan, ns. Pafos Headland-niemelle, jossa viihdyttiinkin lähes puoleenpäivään. Lintuja oli alueella ihan mukavasti, mainittakoon mm. 3 riuttatiiraa, 3 tuulihaukkaa, n. 30 kapustarintaa, mustajalkatylli, 4 suosirriä, rantasipi, 5 töyhtöhyppää, n. 25 mustapäätaskua, 5 mustaleppälintua, pikkupensaskerttu, 2 heinäkerttua, 5 samettipääkerttua, 7 niittykirvistä, 3 västäräkkiä, n.60 tikliä, 4 hemppoa ja parhaina **nummikirvinen** ja **3 aavikkotylliä**. Molemmista lajeista syntyi kelpo kuviakin. Pafoksen majakanrantahan on ihan tunnettu aavikkotyllien talvehtimispaikka mutta ei niitäkään täällä silti aina ole.

AAVIKKOTYLLEJÄ PAFOKSEN MAJAKKARANNASSA, EDESSÄ SUOSIRRI

Hyvän aamupäivän jälkeen käväistiin kaupungin satamassa ja syötiin mainio lounas kunnes hypättiin taas autoon ja lähdettiin rannikkoa pohjoiseen, Agia Georgioksen kylään ja niemenkärkeen. Niemenkärjessä ei nähty ihmeempiä - muutama samettipääkerttu, n. 40 etelänharmaalokkia, 20 tikliä, 5 hemppoa, n. 10 mustapäätaskua ja muutama punarinta. Jatkoimme matkaa Akavis Gorgeen, rotkolaaksoon, jossa teimme parin kilometrin kävelylenkin ennen auringonlaskua. Mainittavimmat olivat tuulihaukka ja muutama samettipääkerttu mutta maisemat olivat ihan hienot. Illan jo hämärtyessä kurvattiin hotellimme parkkipaikalle ihan tyytyväisinä

loma- ja lintupäivään. Makoisan pikkujouluillallisen jälkeen uni maittoi.

PAFOKSEN MAJAKKA

Sunnuntaina 27.11.2011 suuntasimme aamiaisen jälkeen moottoritietä pitkin itään kohti Akrotirin suolajärveä. Pian Pafosista lähdön jälkeen tien päällä kaarteli iso petolintu, jota tuulihaukka ahdisteli - matalalla kaarteleva peto osoittautui esiaikuiseksi **vuorikotkaksi** - mukava aloitus päivälle. Moottoritieltä poistuimme Kolossin liittymästä ja kylän jälkeen ajettiin kohti Akrotirillä olevaa brittien sotilastukikohtaa. Suolajärvi alkoi häämöttää idän puolella ja ensimmäinen mainittava havainto oli kalasääski, joka lekutteli järven yllä. Ajoimme tukikohdan ohi järven eteläpuolelle ja tarkkailtiin jonkin aikaa järvelle ”Ladies Mile”-tienhaaran kohdalta, paikka oli mukavan ylhäällä. Flamingojen määrä oli mykistävä, laskimme karkeasti **ainakin 6000** yksilöä! Alue on huikean laaja ja lähelle järveä ei kannata autolla yrittää - mekin näimme yhden suolamutaan hetkeä aiemmin juuttuneen auton, jota lapsiperhe yritti epätoivoisesti (ja turhaan) irrottaa. Sotilastukikohta kyllä auttaa mutta kylttien mukaan hinta auton irrotuksesta on 400 euroa! Varmaan hyvä tulonlähde tukikohdalle.. Lintuja oli muuten aika niukasti, joitain sinisorsia, taivaanvuohi ja etäällä pari määrittämätöntä kahlaajaparvea ja tietysti mustapäätaskuja ja samettipääkerttuja. Jatkoimme järven itäpuolelle, jossa meren ja järven kannasta voi ajella kohti Limassolin satamaa; järven puolelle jää mainion näköisiä vesilätäköitä, jotka tähän vuodenaikaan vaan ovat kovin tyhjiä. Muuttoaikana täällä on varmaan aikamoinen meno lintumaailmassa, onhan Akrotirin suolajärvi kuuluisa mm. kymmenien neitokurkien jokavuotisena levähdyspaikkana. Nyt lampareilta mainittavimpia olivat harmaasorsa, n. 30 talvipukuisen pikkusirrin parvi aivan tien vieressä, suosirri, töyhtöhyppä ja n. 10 **armenianlorkkia**.

AKROTIRIN FLAMINGOMASSAA

EI KANNATTAISI PYRKIÄ LIIAN LÄHELLE SUOLAJÄRVEÄ

Jatkoimme Akrotirilta takaisin kohti Kolossia mutta käännymmekin nyt vanhalle Limasol-Pafos-tielle, jonka varrella pian tienhaaran jälkeen on mahtava antiikin aikainen Kourionin raunioalue hienoine amfiteattereineen ja palatsien raunioineen. Lounastimme ensin ulkopuolella olevassa ravintolassa puiden varjossa ja ajoimme sitten Kourionin alueelle. Paikka oli joka tavalla hieno ja lintujakin löytyi yli odotusten! Aivan sisäänkäynnin (1,70 euroa/hlö) yläpuolella oleskeli koiras-**valkoselkätasku** - yksi retken kohdelajeista. Joitakin kuvia syntyi vaikka ei taskua kävelen ihan lähelle päässytäkään. Rauniolla näkyi pariin otteeseen sinirastas ja kangaskiuru ja pensaissa liikkui samettipääkerttuja, punarintoja, tiltaltteja, mustaleppälintuja, mustapäätaskuja ja yhteensä ainakin **4 kyproksenkerttua** - jo toinen WP-pinna meikäläiselle tästä paikasta! Kyproksenkerttuista syntyi kelpo kuviakin kunnes kuvaaminen oli lopetettava ukkossateen levittyä idästä päin alueelle. Kasteltiin sateessa itsemme märiksi ennen kuin ehdimme autolle mutta onneksi alue tuli aika kattavasti kierrettyä sitä ennen. Kello oli jo vierähtänyt niin että oli aika palata kohti Pafosia - ajoimme ensin vanhaa tietä mutta sateen takia siirryimme moottoritiele ja sade loppuikin mukavasti ennen Pafosia. Auringonlaskukahvit juotiin vanhan kaupungin rannassa, leppeässä iltalämmössä.

VALKOSELKÄTASKU-KOIRAS KOURIONILLA

NAKYMA KOURIONILTA LANTEEN ENNEN UKKOSSADETTA

Maanantaina 28.11.2011 vietimme retkipäivän kyproslaisen (alun perin englantilaisen) [Jane Stylianoun](#) kanssa, tarkoituksena löytää lajeja ja paikkoja joita emme ehkä itse löytäisi. Päivä oli lämmin ja aurinkoinen, helppo retki- ja kuvaussää - tosin päivällä lämpöväreily jonkin verran häytti kuvaamista. Aloitimme reissun klo 8:00 ja ensimmäiseksi suuntasimme Agia Varvaran kylän liepeille Pafosin itäpuolelle. Alueelta löytyi pian **16 vuoripyyn** parvi sekä koiras-**valkoselkätasku**, vuoripyistä syntyivät eka kuvat. Paikalla oli toki paljon mustapäätaskuja, tuulihaukkoja ja kiuruja sekä 3 kangaskiurua ja läheiseltä puutarhalta löytyi päivän toinen kohdelaji - koiras ja naaras **mustafrankoliini**. Jo toinen WP-laji heti aamun aikana! Harmillisesti frankoliinit kulkivat niin heinien sisällä että kunnon kuvia ei saatu ja ylilentänyt koiras meni niin vikkelästi ettei ehditty tilanteeseen. No, ei hätää.

JANE TUNSI HIEENOSTI KYPROKSEN LINTUPAIKAT

VUORIPYY OLI YKSI RETKEMME KOHDELAJEISTA

Jatkettiin matkaa Asprokremnos Dam'le - isolle patojärvelle. Pieni kävely tuotti mm. heinäkertun, **2 vuorikotkaa**, 2 tp-silkkiuikkua, pikku-uikun, n. 25 nokikanaa, n. 15 merimetsoa, 2 harmaahaikaraa ja **17 ruostesorsan** parven lepäämässä järven rannalla. Anaritan kylän pohjoispuolelta löydettiin reissumme jo 3. **valkoselkätasku**, jälleen koiras ja tästä saatiin jokunen kuvakin. Anaritasta jatkettiin Mandrian pikkukylän läpi suoraan merenrantaan piknikalueelle, jossa nautittiin tosi makoisaa retkilounas. Rannan ohhi lensi 5 riuttatiiraa ja 8 tavia, pellolla lepäili n. 70 kapustarintaa ja rannan katosten luona liikkui kolme päivää sitten löydetty Kyproksen ensimmäinen **semirufus**-alalajin **mustaleppälintu**! Kuvia syntyi makoisasti tästä koko Euroopassa kovasta rarista. Mandriasta jatkettiin vielä Asprokremnos Damin eteläreunaan, josta padon seinämän kivikosta löytyi neljä **vuoripyytä** ja hienosti kuvaamaan päästänyt minervanpöllö. Päivän päätteeksi käytiin vielä Pafos Sewage Works'in reunalla ja nähtiin mm. 4 lehmähaikaraa ja 4 töyhtöhyppää. Lopuksi tsekattiin vielä Agia Varvaran mustafrankoliiniipaikka mutta olivat nyt jossain muualla. Jane ajoi meidät takaisin hotellille hienon lintureissun päätteeksi muistikorttien pullistellessa taas uusia kuvia.

SEMIRUFUS-ALALAJIN MUSTALEPPÄLINTU - KYPROKSEN ENSIMMAINEN

Tiistaina 29.11.2011 otettiin Outin kanssa rento lomapäivä ilman lintu- tai kuvauspaineita. Aamiaisen jälkeen ajeltiin kauniin aurinkoisessa ja lämpimässä (20 astetta) säässä kohti pohjoista, nyt suuntana Akamasin niemimaa. Polis'in kaupungin kohdalta käännettiin luoteeseen kohti Bath of Aphroditea - paikkaa jossa Afroditen tarun mukaan kävi kylpemässä. Vuorilta juoksi vettä Afroditen kallioluolaan, ympärillä oli paljon rehevää kasvillisuutta. Teimme alueella runsaan tunnin kävelykierroksen ja maisemat olivat hienoja mutta lintulajisto jo perin tuttua: tilitajia, samettipääkerttuja, punarintoja, mustaleppälintuja. Merellä näkyi pari aroharmaalokkia. Tehtiin autolla koukkaus Neo Chorioniin mutta kylän lounaispuolen hyvälle lintupelloille emme päässeet koska tie oli tilapäisesti työmäärä-ajoneuvojen tukkima. Jatkettiin matkaa Poliksen kaupungin leirintäalueelle aivan meren rantaan - kuulemma hyvä mustafrankoliiniipaikka mutta yhtään emme saaneet näkyviin vaikka frankoliinin huutoa kuului muutaman kerran. Paikalla oli kuitenkin virtavästäräkki, hiirihaukka ja silkkikerttu. Jatkoimme matkaa Poliksen läpi kohti kohti Chrysochouta ja edelleen Tsadaan saakka, jossa nautimme kylän keskusaukion reunalla maittavan pikku lounaan. Viehättävä ja rauhallinen paikka, josta oli huikeat näköalat. Iltapäivä oli jo pitkällä ja ajeltiin takaisin Pafosiin mutta nyt suoraan vanhan sataman viereiselle arkeologiselle alueelle tutustumaan vanhoihin mosaiikkitoihin ja ylimystön talojen raunioihin 200-luvulta jKr. Alueelta löytyi kyllä mainiosti lintujakin, mm. sinirastas, 3 harmaasirkkua, 4 pensasvarpusta, 9 kapustarintaa, 3 kangaskiurua ja tietysti kymmeniä mustapäätaskuja. Auringon jo laskiessa siirryttiin tuttuun hotelliimme mukavan retkipäivän päätteeksi.

MAASEUDUN KYLÄSSÄ ON KIIREEETÖNTÄ ELÄMÄÄ

HARMAASIRKKU POSEERAA PAFOKSELLA

Keskiviikkona 30.11.2011 vietimme letkeän lomapäivän ilman pidempiä automatkoja. Aurinko porotti, lämpöä oli 20 astetta varjossa ja meri taas lähes tyven. Aamupäivä kuljettiin uudelleen Pafosin raunioalueella mutta lämpimän ilman takia linnut liikkuvat vähän eilistä niukemmin. Nähtiin kuitenkin mm. n. 30 kapustarintaa, varpushaukka, 7 kangaskiurua, sinirastas (jota päästiin nyt mukavasti kuvaamaan) ja mustapääkerttu. Tiltaltteja, mustaleppälintuja, mustapäätaskuja ja samettipääkerttuja oli kaikkia kymmeniä.

SINIRASTAITA LÖYTYI YKSI KUVATTAVAKSI

Kahvitauon jälkeen siirryttiin rantaa pohjoisemmas tutustumaan vanhoihin antiikin ajan hautaluoliin ”Tombs of the Kings”-alueelle - tosin kuninkaita ei alueelle ole haudattu mutta ylimystöä kylläkin. Vaikuttava paikka. Iltapäivällä ajettiin rantaa vielä pieni matka pohjoisemmas Coral Bay’hin , jossa lounastettiin ja Outi kävi uimassa tyynessä Välimeressä hienolta hiekkarannalta. Ennen hämärän tuloa ajettiin vielä Pafos Sewage Work’sin alueelle mustafrankoliinin toivossa mutta ei löytynyt - nähtiin mm. lehmähaikara ja virtavästäräkki. Virtavästäräkki tepasteli myös hotellimme pihalla kun palasimme takasin. Teimme vielä kävelyn rantaa pitkin itään päin katsellen komeaa auringonlaskua.

ARKEOLOGISILLA MUISTOMERKEILLÄ RIITTI KATSOTTAVAA

Torstaina 1.12.2011 oli aika lähteä hiljalleen takaisin Suomeen päin. Sää oli edelleen pilvetön ja lämmin ja merikin yhä lähes tyven. Aamiaisen jälkeen ajeltiin hiljalleen Pafos-Limasson rantatietä itään, pidempi pysähdys tehtiin Kensington Cliffs-jyrkänteiden luona. Hanhikorppikotkaa tai kalliokiipijää ei näkynyt, lienevätkö vielä jossain lämpimässä Manner-Euroopassa. Mainita kannattanee kuitenkin 9 kangaskiurua.

KENSINGTON CLIFFS'in HIEENOJA MAISEMIA

Episkopin kylän jälkeen siirryttiin moottoritielle ja ajettiin yhtä kyytiä Hotelli Flamingoon Larnakan lentokentän itäpuolelle meren rannalle. Täällä ollaan vielä yötä ennen huomista lentomatkaa. Iltapäivä vietettiin kuitenkin vielä lintujen parissa, ajettiin Larnaka Sewage Pools-alueelle, josta löytyi lintutornikin. Lintujakin nähtiin - mm. ruskosuohaukka, 28 tundrahanhea, n. 600 flamingoa, **4 mustakaulauikkua** sekä paljon nokikanoja, taveja, lapasorsia, jouhisorsia ja sinisorsia. Tornille tupsahti lintuja katsomaan englantilais-suomalainen pariskunta, jotka viettävät talvet Kyproksella ja muuten asuvat Porissa. Saimme heiltä hyvän vinkin käydä vielä Oroklinin altailla Larnakasta tasan 20 km Agia Napan suuntaan moottoritietä (altaat aivan tien lähellä). Siellä olikin runsaasti lintuja, mm. hiirihaukka, ruskosuohaukka, muuttohaukka, 2 flamingoa, lehmähaikara, 2 avosettia, 4 pitkäjalkaa, n. 20 **kynsihyppää**, taivaanvuohi, punajalkaviklo, 5 pikku-uikkua, kymmeniä taveja, nokikanoja, lapasorsia sekä n. 15 jouhisorsaa. Lounastimme viereisellä taimitarhalla ja ajoimme vielä valoisassa takaisin hotelliin lentokentän lähelle. Illalla teimme pitkän kävelyn Larnakan keskustaasta ja nautimme hyvästä kalaravintolasta rannalla.

LARNACASSA FLAMINGOJA PÄÄSI LÄHEMMÄS

OROKLINISSA OLI RUNSAASTI KYNSIHYYPIÄ

Perjantai 2.12.2011 oli matkapäivä takaisin Suomen Turkuun. Luovutimme vuokra-automme ja lähdimme klo 10 Olympic Airways'in koneella Ateenaan, sieltä SAS'in koneella (tunti myöhässä lähdössä) Köpikseen ja sieltä Blue 1:n iltakoneella suoraan Turkuun jonne saavuimme klo 22.45. Hieno matka kaiken kaikkiaan!

LARNACAN LINTUISAT ALLASALUEET JOIDEN KESKELLÄ EROTTUU LENTOKENTTÄ

Epilogi

Kypros osoittautui positiivisemmaksi kohteeksi kuin ennakkoon odotimme. Sää oli suomalaisen näkökulmasta paras mahdollinen, kaikki toimi saarella hyvin ja täsmällisesti, olo oli joka paikassa turvallinen, kaikkialla oli varsin siistiä ja hintatasokin kohtuullinen (ei kylläkään erityisen halpa). Historialliset kohteet ovat käymisen arvoisia, myös lintumielessä. Ajaminen vasemmalla puolella sujui melko luonnikkaasti (automaattivaihde toki helpotti) ja tieverkosto oli hyväkuntoinen. Lintuja oli mukavasti näin talvellakin ja lajimääräksi kertyi 73 enempää yrittämättä - jos lajeja keräisi niin lähelle sataa kyllä pääsisi viikossa käymällä enemmän mm. patoaltailla ja myös vuoristossa. Toki tiedämme saaren huonon maineen muuttolintujen pyydystyksessä mutta tähän aikaan homma ei ainakaan ollut kovin näkyvää vaikka muutaman kerran kuulummekin haulikon laukauksia. Kyproslaisia orneja on melko niukasti mutta aktiivisuutta riittää ja mm. tuoreimmat havainnot löytyvät Kyproksen [Birdlifen sivuilta](#). Näillä sivuilla on hyviä tietoja myös saaren lintupaikoista ja itsellemme suuri apu oli Juha Honkalan erinomaisesta matkaraportista, joka löytyi aiemmista Bongariliiton matkaraporteista. Kaiken kaikkiaan Kypros on hyvä lintukohde myös talvella ja voi vain kuvitella millainen kuhina saarella on muuttoaikoina, varsinkin keväällä.